

BÒLIT CENTRE D'ART CONTEMPORANI GIRONA

Ajuntament de Girona

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

ESPANYA 	FRANQUEIG PAGAT
	P.D.

La comunitat inconfessable

05.02./11.04.2010

Inauguració: 04.02.2010 (19.30 h)

Un projecte de Valentín Roma amb:

Technologies To The People

Daniel G. Andújar

Sitesize

Joan Vila-Puig i Elvira Pujol

Archivo F.X.

Pedro G. Romero

La comunitat inconfessable és, més que un mer projecte expositiu, un corpus reflexiu entorn de la idea de comunitat, un exercici valent i rigorós que pren allò «comunitari» com a base per tal d'esbrinar algunes claus de l'esdevenir contemporani.

Presentada en la passada Biennial de Venècia, al pavelló català, és una proposta que vol situar la investigació en el nucli de les pràctiques artístiques contemporànies i que, alhora, aborda la noció d'identitat més enllà de límits territorials i nacionals.

Actualment, des del món de l'art sovintegen les propostes que apelen a la comunitat, amb freqüents —i moltes vegades poc argumentades— convocatòries a la creació col·laborativa, a la producció compartida. Tanmateix, cal cridar l'atenció sobre el desdibuixament de l'autor en una producció i transmissió de coneixement dirigides i activades per la mateixa comunitat, per una audiència que ja no és entesa com una massa irreflexiva de visitants, sinó com un públic que és productor i usuari alhora, i no passar per alt una pausa necessària i important: la que permeti cercar unes bases sòlides de pensament que aprofundeixin en el nucli d'aquests processos. Per tot això, és del tot pertinent i imprescindible obrir una reflexió —amb ànim col·lectiu— sobre el mateix concepte i sobre els fenòmens que s'hi relacionen.

Des del Bòlit assumim, doncs, la responsabilitat d'expandir un projecte que planteja interrogants vitals per, com declara el seu comissari, apropar-se a allò comunitari des de l'art, i a l'inrevés. Submergir-se en les propostes desplegades per *La comunitat inconfessable* permetrà, sens dubte, nodrir el capital cultural i social al qual pertanyem, com a membres conscients de la comunitat.

Rosa Pera, directora

Bòlit, Centre d'Art Contemporani. Girona

Durant els darrers vint anys han aparegut diferents exemples de propostes artístiques que es desenvolupen sota l'epígraf d'allò comunitari, que operen des d'aquest punt de tensió en què art i comunitat intenten connectar-se. No resulta senzill dibuixar el mapa que permeti ubicar aquestes pràctiques, ja que moltes d'elles són episòdiques i invisibles. Tampoc no és fàcil dimensionar la seva rellevància, distingir què tenen de projecte i què de populisme. En qualsevol cas, sí que podem afirmar que amb l'adveniment de l'ens comunitari s'ha obert un àmbit de treball diferent per a l'art, un camp d'acció social —també un mercat, una audiència—, l'exploració del qual obliga a trobar metodologies de negociació

diferents, a assumir altres tensions i altres dinàmiques, a construir formes de representació intraduïbles.

Concebut per formar part del primer pavelló de Catalunya en la 53a Biennial d'Art de Venècia, i presentat ara a Bòlit, Centre d'Art Contemporani. Girona amb una configuració museogràfica diferent, aquest projecte —que agafa el nom del llibre homònim de Maurice Blanchot, de la seva interpretació filològica del comunisme com a “allò que crea comunitat”— constitueix una indagació a l'entorn de les complexes relacions que s'estableixen entre art i comunitat. Per això, s'han seleccionat tres projectes artístics (Technologies To The People, Sitesize i Archivo F.X.) que, malgrat operar des de perspectives diferents, participen d'unes mateixes estratègies de transversalitat, antagonisme, suplantació i interferència, les pràctiques de les quals s'inscriuen en un mateix territori d'activitat ambivalent i, per tant, difícilment cartografiable, situat en els intersticis tant de la institució de l'art com dels models de productivitat cultural. El mateix caràcter difús d'aquestes tres “comunitats”, la seva naturalesa no exemplaritzant, fa que se situïn més enllà de certs monopolis de decisió, reutilitzant dispositius d'acció preexistents, aprofitant nexes de comunicació o reorientant-los, parasitant estructures consolidades, configurant nous arxius i ubicant-se, en definitiva, al mig de les tensions d'aquell “General Intel·lect” analitzat per Marx i que és, al mateix temps, una força productiva i un principi d'organització ciutadana.

Per això, *La comunitat inconfessable* s'articula al voltant de quatre línies de treball diferents: a) una exposició expandida en diversos espais museogràfics de la ciutat de Girona que acull, de manera monogràfica, les propostes de cadascun dels col·lectius participants; b) un llibre que pretén ser una espècie de polifonia assagística a partir de textos d'autors com Maurice Blanchot, Giorgio Agamben, Jean-Luc Nancy, Philippe Lacoue-Labarthe, Lars Iyer, Peter Pál Pelbart i Marina Garcés, els quals comparteixen interrogants al voltant de la naturalesa d'allò comunitari, i que afegeix tres insercions visuals realitzades per cada un dels participants a la proposta —Technologies To The People, Sitesize i Archivo F.X.; c) una pàgina web (www.lacomunidadinconfessable.org) que opera com un vast fons arxivístic a l'entorn de la noció de “comunitat” des de la perspectiva de la filosofia, l'antropologia, les ciències socials i l'art; i d) un conjunt de diàlegs, desenvolupats en col·laboració amb la Universitat de Girona, en els quals s'exploraran algunes de les principals qüestions que afecten les tres pràctiques artístiques integrades en el projecte.

Valentín Roma
Comissari

Technologies To The People / Daniel G. Andújar

Postcapital Archive (1989-2001)

Technologies To The People (TTTP) va néixer el 1996 en el marc del projecte expositiu *Discord. Sabotage of Realities*, que va tenir lloc al Kunstverein i la Kunsthaus d'Hamburg. En un principi es presentava com una empresa virtual dedicada a acostar els avenços de la tecnologia als més desfavorits, una mena de corporació imprecisa que reproduïa el llenguatge dissuasiu, els tics d'identitat i els arquetips visuals associats a les companyies comercials de l'àmbit digital. Per definir el context en el qual es va gestar TTTP és important fer referència a una certa explosió que en aquells moments s'estava produint, encara d'una manera incipient, dins l'univers de les tecnologies de la informació, en el qual sorgien miratges financers —empreses amb cotització borsària, iniciatives rocambolesques o plataformes sense cap mena de definició— que, després d'adquirir un protagonisme mediàtic incompreensible, desapareixien com si no haguessin existit mai. Ahora, i també en

aquell període inicial de la xarxa, es van començar a generar imaginaris que idealitzaven d'una manera acrítica una suposada independència i democratització del coneixement que Internet havia de comportar però que, finalment, no va acabar d'arribar mai. TTTP, així doncs, apareix com una paròdia en el doble sentit que esmentàvem abans, és a dir, com el revers desconcertant de les hipotètiques maldats de les corporacions tecnològiques i, també, com un contrapunt irònic als discursos dels apòstols de la llibertat digital.

Postcapital Archive (1989-2001) (www.postcapital.org) és una proposta multimèdia en procés —que no només permet la consulta per part dels usuaris, sinó també la còpia i fins i tot la modificació— que comprèn més de 250.000 documents compilats des d'Internet per Daniel G. Andújar (www.danielandujar.org) durant gairebé una dècada de treball creatiu. Aquests materials dibuixen una vasta radiografia de les transformacions geopolítiques i de la situació de les ideologies comunistes i capitalistes en el període comprès entre la caiguda del Mur de Berlín i l'atemptat de les Torres Bessones de Nova York.

Al llarg de tot aquest temps, el *Postcapital Archive (1989-2001)* ha anat desenvolupant projectes d'escalas i formats diferents, alguns dels quals configuren la seva presentació en el marc de *La comunitat inconfessable*. Així, la proposta elaborada per al context de Bòlit, Centre d'Art Contemporani. Girona s'articula al voltant de dues grans àrees temàtiques confrontades entre elles: una que gira entorn dels imaginaris mediàtics i dels estereotips ideològics generats durant l'arc cronològic que va des de 1989 fins a 2001; una altra que reflexiona sobre la naturalesa pròpia de l'arxiu i els seus mecanismes d'ordenació, de compilació i de representació. Dins del primer d'aquests apartats, es troba l'anomenat *Timeline*, una sèrie extensa d'imatges provinents del camp dels mitjans de comunicació i de la publicitat que configuren una cronologia subjectiva, elaborada a partir de contrastos i antagonismes, en què es narren i s'il·lustren els esdeveniments polítics més variats del període postcapitalista. Aquesta mena de diari visual té com a principi i com a final la campanya publicitària engegada per una revista sud-africana amb l'eslògan "El món pot canviar en un dia", que contraposava dues fotografies, una del Mur de Berlín el 8 de novembre del 1989 i una altra del World Trade Center el 10 de setembre del 2001.

En l'àmbit dedicat a la reflexió sobre les formes d'ordenació del coneixement que proposa l'arxiu, cal destacar una intervenció que ha esdevingut, ja, una mena de divisa de *Postcapital Archive (1989-2001)*, que consisteix en dos grans plafons que reproduïen, respectivament, els logos de les principals corporacions globals i els noms de les organitzacions d'esquerres de tot el món, de manera que s'hi confronten capitalisme i comunisme, mercat i ideologia. En aquest mateix espai semàntic se situa així mateix la *Torre del Coneixement*, una estructura de fusta l'accés a la qual ha estat inhabilitat, que rememora les jerarquies del saber i on s'ubica el servidor que aglutina tots els materials compilats, oferint als usuaris no només la possibilitat de copiar-los, sinó també d'intervenir en els seus esquemes d'organització. Per acabar, hi trobem dues propostes complementàries: una extensa col·lecció de mapes, diagrames i cartografies que interpreten els canvis socials, polítics i econòmics recents, que es relacionen amb imatges de les noves megaciutats i de les aglomeracions urbanes, i l'anomenada *Biblioteca Postcapital*, una cosmogonia que inclou textos, vídeos i altres documents de més de dos-cents autors que configuren una mena de cànon postcapitalista.

Sitesize/Joan Vila-Puig, Elvira Pujol

Narracions metropolitanes_Aula permanent

Creada per Joan Vila-Puig i Elvira Pujol Masip el 2002, Sitesize (www.sitesize.net) és una plataforma que proposa i desenvolupa projectes col·laboratius de naturalesa diversa, els quals tenen com a enllaç comú el fet d'aprofundir en aquelles tensions econòmiques, geogràfiques i identitàries que afecten els nous espais urbans contemporanis. A aquest efecte, Sitesize ha centrat la seva tasca en la regió metropolitana de Barcelona, un camp d'estudi especialment dens, en què proliferen les problemàtiques derivades de la indefinició productiva, de la reconstrucció cartogràfica permanent i de certes suplantacions que traumatitzen la mateixa memòria social del territori. Les accions promogudes per Sitesize, en aquest sentit, se serveixen d'una metodologia d'interlocució immediata basada en la visualitat, la representació territorial i el desenvolupament d'elements de cohesió comunitària. Així, per mitjà d'un plantejament basat en la proposta, es reforcen les pràctiques de producció cultural autònoma desplegades en un espai social concret, amb la qual cosa es contribueix a conformar, identificar i transformar tant les dinàmiques d'acció com els llocs on aquestes es produeixen.

La participació de Sitesize dins del projecte *La comunitat inconfessable* pretén revisitar projectes anteriors, ampliant-los amb propostes específicament pensades per a aquest context i reordenant-los al voltant de dos nuclis temàtics diferents: **Narracions metropolitanas** i **Aula permanent**.

Les narracions metropolitanas són un apropament a les formes de creació i participació cultural que contribueixen a definir l'espai Metropolità. En aquesta àrea conceptual es reuneixen tot un seguit de treballs que giren al voltant de les nocions de "territori" i de "comunitat", i que tenen com a objectiu proposar noves geografies basades en formes col·lectives de pensament i d'acció. Amb aquesta finalitat, es presenten tres propostes diferents: **La Porta de l'Infern**, una investigació amb la qual s'explora la contraposició que es produeix en determinats espais urbans entre dinàmiques d'ús i dinàmiques de vida, tot centrant l'anàlisi en la zona de Barberà del Vallès i, per tant, en la perifèria industrial de Barcelona; **S.I.T. Manresa**, que recull les accions de difusió/construcció de l'arxiu del projecte en l'espai públic de la ciutat, el qual es recupera així com a lloc de debat entorn de les transformacions urbanes de Manresa, amb un èmfasi especial en la

capacitat de les comunitats locals per produir continguts culturals; **Un conservador de les coses que es llencen**, relat plantejat al voltant de la biografia de l'artista autodidacte Manuel Sánchez, que no només personifica l'imaginari del riu Ripoll al seu pas per Sabadell, sinó que també constitueix una mena de model exemplar de l'experiència encarnada de la territorialitat; i, finalment, situat a l'absis del Bòlit-SantNicolau, un web (www.construicioautonoma.net) que vol convertir-se en una recopilació de narracions metropolitanas autònomes.

En un altre espai semàntic diferent, encara que complementari, trobem **Aula permanent**, un àmbit de treball inspirat en les pedagogies llibertàries del principi del segle xx, el qual es defineix com una comunitat d'aprenentatge organitzada al voltant de la lectura i de la recomposició de les pràctiques de les escoles racionalistes, dels sindicats i dels ateneus llibertaris a Catalunya. El sentit col·lectiu dels valors pedagògics permet enllaçar aquí la construcció comunitària i el territori des d'una base pedagògica. La pedagogia es converteix, així, en acció i en pràctica política, ja que qualsevol activitat adquireix, en si

mateixa, un component d'aprenentatge ineludible. Els tres projectes que formen *Aula permanent* són una acció de resignificació i d'escriptura dins de la *Campanya contra el Quart Cinturó*, ubicada a l'absis del Bòlit-SantNicolau, que replanteja l'acció col·lectiva com un posicionament crític i, alhora, com una via d'implicació personal en la definició del territori; la publicació d'un *Quadern pedagògic* que pretén reescriure la construcció social autònoma a partir dels processos de l'avantguarda pedagògica a Catalunya i connectar-los amb pràctiques actuals d'acció pedagògica en diferents àmbits urbans com Nova York, São Paulo, Granada i Barcelona; l'edició d'un conjunt de pòsters que recuperen imatges de les barricades aixecades a Barcelona durant la Setmana Tràgica (26 de juliol – 2 d'agost del 1909) i que, al mateix temps, recorden el paper de la dona en la construcció d'aquests dispositius físics de resistència; i, per acabar, el treball audiovisual *La ciutat suplantada*, una invitació als interlocutors que van participar en les jornades *REpensar Barcelona* perquè rebategin, reinterpretin i repensin conceptes com ara els de poder, espai públic, assemblea o ecologia urbana, que semblen haver estat buidats de contingut.

Archivo·F.X./Pedro·G·Romero ¶

D'economia zero

Els treballs presentats per Archivo F.X. en el projecte *La comunitat inconfassable* s'articulen al voltant d'una línia d'exploració que s'ha obert recentment amb el títol *D'economia zero*. Aquesta indagació, a mig camí entre la teologia i els rituals d'allò que avui anomenem *economia política*, així com els seus transvasaments amb la iconoclàstia i la secularització, aprofundeix en el camp obert entre tres conceptes diferents: diners, comunitat i saber.

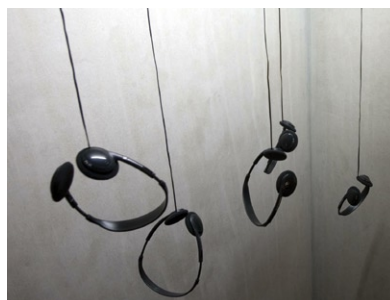
D'aquesta manera, i enllaçant amb la reflexió iniciada a l'abadia de Santo Domingo de Silos i al pavelló de Catalunya de la 53a Biennal d'Art de Venècia entorn de les formes d'ingerència sobre dispositius museogràfics preexistents, Archivo F.X. ha desenvolupat per a Bòlit, Centre d'Art Contemporani. Girona una presentació distribuïda en tres espais diferents: la cripta del **Bòlit-SantNicolau**, en la qual s'ha ubicat el que podríem concebre com el nucli documental de la proposta, és a dir, l'arxiu pròpiament dit d'Archivo F.X.; el **Museu d'Història de la Ciutat de Girona**, la col·lecció del qual ha estat «interpel·lada» per diversos treballs que s'hi mimetitzen; i, finalment, el **Museu d'Història dels Jueus**, que acull diverses intervencions situades de manera intencionada en algunes seccions de l'exposició permanent. Aquestes dues últimes seus, per consegüent, acullen sengles aplicacions d'Archivo F.X.

Així, al Bòlit-SantNicolau es planteja una mena de compilació de treballs materialitzats al llarg dels últims anys, des de la col·lecció de postals de la Setmana Tràgica, produïda per a la mostra homònima organitzada pel Centre d'Art Santa Mònica de Barcelona (2002), juntament amb l'última actualització del web d'Archivo F.X. (www.fxsudoble.org). L'escena es completa amb un plafó gràfic en el qual s'assenyalen i identifiquen els treballs o les aplicacions creats dins les col·leccions del Museu d'Història de la Ciutat de Girona i del veí Museu d'Història dels Jueus.

Aquestes aplicacions, concebudes a tall de falques, acudits o paradoxes, operen no només dins els dispositius museogràfics i formals de les entitats esmentades, sinó també dins els seus discursos respectius i en la seva manera de relatar els episodis històrics dels quals s'ocupen. Així, en el primer d'aquests museus, dins l'apartat dedicat a la Girona romànica es presenten dos treballs sonors: un que porta per títol *Las Finanzas*, desencadenat a partir del relat oral de Pericón de Cádiz, i un altre, titulat *Las Falsificaciones*, en el qual s'enregistra la història de José Romero Espada, *El Pelao*, un anarquista que

explica una peculiar història ideològica dels diners. Totes dues peces permeten reflexionar, histriònicament, sobre allò que Pedro G. Romero anomena «valor espectral dels diners». D'altra banda, en la secció dedicada a la Transició democràtica espanyola es mostra la col·lecció de pòsters desencadenats per la **Entrada: Postmodernismo**. En la secció sobre la Guerra Civil i la repressió franquista, finalment, es presenta **Tesouro: Pessetes**, un conjunt de reproduccions de bitllets emesos per institucions i entitats populars catalanes entre els anys 1936 i 1939.

Al Museu d'Història dels Jueus, dins l'apartat anomenat «Cementiris» es planteja una proposta sonora anomenada **Las Lamentaciones** que investiga les equivalències del llenguatge i l'economia a partir de l'associació entre expressió oral i unitat monetària mínima, és a dir, l'antiga validació del comptar, que se'ns presenta alhora com a narració i com a quantificació pecuniària. Per a aquest treball s'han fet servir fragments d'*El mercader de Venècia* de William Shakespeare, un clàssic en el qual apareixen, potser per primera vegada, els equivalents financers de la banca i la novel·la no només com a gèneres imperants dins el nou ordre modern, sinó també com a exponents d'una actualitat biopolítica

paradoxal: cossos violentament afectats per la circulació global del capital. En una altra direcció, apareix el treball postal **Las Correspondencias**, que relaciona tota una comunitat de ciutadans venecians per mitjà de les cartes («bitllets») que s'envien anònimament els uns als altres i en les quals s'anuncien notificacions imprevistes, deutes, reflexions, quantificacions, retrets i, com en qualsevol correspondència, penes d'amor. Al costat del pati interior del Museu d'Història dels Jueus es presenten dos projectes diferents: d'una banda, **Entrada: Anti-globalización**, reedició de quatre mil exemplars de la moneda de la Cooperativa Mútua Catòlica de Manlleu, que va ser requisada pel Comitè Municipal i després, el 1937, retornada al trànsit, després de ratllar mecànicament del revers, peça a peça, la paraula *catòlica*; i d'altra banda, **Entrada: El capital**, una proposta seminal per a l'exposició *Archivo F.X.: La ciudad vacía: comunidad* (2006). En la zona que el Museu destina a exposicions temporals, finalment, es presenta **Entrada: La coquille et le clergymán**, un desenvolupament en projecció i textos d'una de les fitxes de l'arxiu.

Organitza:

BÒLIT CENTRE D'ART CONTEMPORANI GIRONA

Ajuntament de Girona

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

BÒLIT, CENTRE D'ART CONTEMPORANI. GIRONA

Organització i producció: Ajuntament de Girona
y Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

Direcció: Rosa Pera

Producció: Farners Cabra

Difusió, comunicació i web: Diana Sans

Administració: Airusa Aguilera

Disseny Identitat – Comitè assessor disseny gràfic:
Estudi Lamosca

EXPOSICIÓ

Comissariat: Valentín Roma

Disseny gràfic: Nieves y Mario Berenguer

Disseny museogràfic: Roure/de León arquitectos SLP

Disseny web (lacomunitatinconfessable.org): Sandra Niubó

Muntatge: Xavi Torrent

Vigilància Sales: Omar Al-Ajvani, Adela García-Caamaño
i Mariona Terrats

Visites guiades: Beatriz García Moreno

Traduccions: Link Traduccions

AGRAÏMENTS ESPECIALS

Ramon Barnusell, Pere Freixas, Assumpció Hosta,
MACBA, David Santeulària i Eva Sòria.

Exposició

Daniel G. Andújar

- 1 **Bòlit-LaRambla / Dadespai**
Rambla de la Llibertat 1, 17004 Girona

Joan Vila-Puig, Elvira Pujol

Pedro G. Romero

- 2 **Bòlit-SantNicolau**
Plaça de Santa Llúcia 1, 17007 Girona

Dilluns tancat

Dimarts: 17 – 20 h

Dimecres – Diumenges i festius: 12 – 14 h, 17 – 20 h

Pedro G. Romero

- 3 **Museu d'Història de la Ciutat**
Carrer de la Força 27, 17004 Girona

Dimarts - Dissabte: 10 – 14 h, 17 – 19 h

Diumenges i festius: 10 – 14 h

Pedro G. Romero

- 4 **Museu d'Història dels Jueus**
Carrer de la Força 8, 17004 Girona

Dilluns: 10 – 14 h,

Dimarts - Dissabte: 10 – 18 h

Diumenges i festius: 10 – 14 h

Activitats integrades

Diàlegs

- 5 **Sala de Graus, Facultat de Lletres, UdG**
Plaça Ferrater i Mora 1, 17071 Girona

12.03.10

16 h: Valentín Roma (Comissari de l'exposició)
i Jordi Font (Director del Museu de l'Exili)

17.45 h: Daniel G. Andújar (artista) i Iván de la Nuez
(Assagista i Critic d'Art)

26.03.10

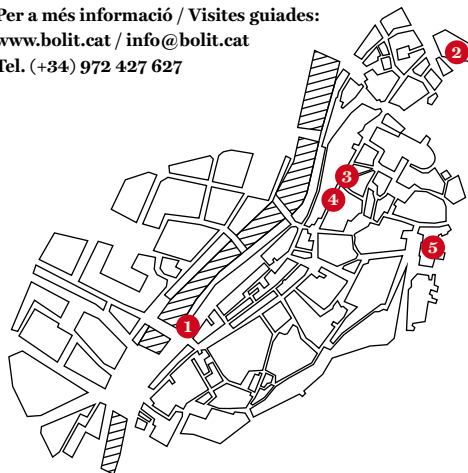
16 h: Sitesize (artistes) i Joan Nogué (Catedràtic
de Geografia Humana de la UdG i Director de
l'Observatori del Paisatge de Catalunya)

17.45 h: Pedro G. Romero (artista) i Xavier Antich
(Director del Màster en Comunicació i Crítica d'Art
de la Universitat de Girona)

Per a més informació / Visites guiades:

www.bolit.cat / info@bolit.cat

Tel. (+34) 972 427 627

Col·laboren:

Diputació de Girona

Agraïments:

institut
ramon llull

Patrocina:

iGuzzini

Membre de:

Amb el suport de:

